

ISZÁNTÓ

ELŐFIZETÉSI ÁRA

A kiadóhivatalban átvéve.
Egész évre 10 k.
Negyedévre 3 k.
Helyben házhöz hordva.
Egész évre 20 kor.
Negyedévre 5 k.
Vidékre postán szállítva.
Egész évre 24 kor.
Negyedévre 6 k.
Egyes szám ára 8 fillér.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, a hét napos ünnepek utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 6.

A szerkesztőség kéziratok visszatérítésére vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

XX. évfolyam 150. szám.

Nagyvárad.

Szombat 1914 július 4

A trónörökös-pár temetése.

Az a nagy hallgató végleg bezárta ajkait. Egy ország leste meg nem nyíló ajkait, míg élts egy ország könnytől fátyolos szeme van rászegedve most is, hogy meghalt. Az a „csendes grófnő,” ahogy nejét nevezték, me-rev, hangtalanul nyugszik koporsójába zárva. Megdermedtek a nagy szívek, melyek úgy tudtak szeretni, ahogy csak magasabb rendű, kiváltságos emberek szeretnek.

Egész Magyarország lelke ott volt azon a temetésen, hogy elmondja azon a hangon, amelyen a lelkek beszélnek egymással, elmondja ezeknek az életben, halálban hallgató fenséges halottaknak: megértettünk végre. Fogadjátok utoljára egy nemzet szíve dobbanását, mely értetek dobbant.

A meggyilkolt trónörökös-pár holtteste-mei pénteken éjjel érkeztek Bécsbe.

Az éjjeli menet, mely a holttesteket a Südbahnhoftól a Burg-kápolnába szállította, megrázóan nagyszerű volt.

Alighogy a gyászmenet elhaladt, egyszerre felbomlott a rend, katonatisztek, diákok, hölgyek, komoly urak elkezdtek vágtatni a szerb követség felé a Paulaner-strassera és közben zugott az ordítás.

— Abzug Serbien! Abzug Petar! Einmarschieren! A Prinz Eugen lázadó ritmusa megint végighömpölyög az utcán, tizezer és tizezer ember, ezredesek és bakák egyformán rázták az öklüket és lengették a kalapjukat, amikor egy szerb zászlót elégettek. A rendőrök négyszögben védték a szerb követség palotáját és csak éjjel után merték nagy óvatosan szétosztatni a füttyülő, tomboló és nyugtalan tömeget.

A Burgkápolnában.

A Hof-kápolnában állították fel Ferenc Ferdinánd trónörökös és neje koporsóját.

A kápolna két oldalaltára fölött egy-egy nagy címer, az egyiknek a fölírása:

Franciscus Ferdinandus Archidux Austriae Estensis 1914.

A másik pedig:

Sophia Ducissa de Hohenberg.

A kápolna kicsiny és egyszerű. A közepén egyszerű, kétlépcsős, feketével bevont ravatalon áll a két csipkés aranykoporsó.

A trónörökös koporsójának a fejénél az aranygyapjas rend, a nagy és kis korona, a zöld tollas tábornoki kalap, meztelen kardpenge és diszes tábornoki kardbojtok, a feleségénél pedig vékony kis fehér keztyű, fekete legyező és aranyos ék. Köröskörül az érdemrendeket, csillagokat, kereszteteket, szalagokat egy nagy káprázatos kirakatba, ahonnan a Szent István rend nagykeresztjétől a kis katonai érdemkeresztig talán egyik sem hiányzik.

A trónörökös koporsójának fejéhez tették három gyermeküknek fehérvirágos koszorúját, rajta ez a három név:

Max, Sophie, Ernst.

A trónörökös koporsója előtt egy virágból font csudaszép fehérkereszt fekszik; ez is fehér és piros szallaggal, de minden név, címzés és üzenet nélkül.

A mint a ravatalozással elkészültek, az első, aki imádkozott a koporsó előtt, a király volt. Kora reggel, felkelés után odavezetett az utja.

Délelőtt fél tizkor Károly Ferenc József főherceg, az új trónörökös kihallgatáson jelent meg ő felségénél. A kihallgatás tíz óráig tartott és annak befejezte után a fiatal főherceg átsétált a Hofburg-kápolnába, a hol éppen Seidl udvari lelkész mondott csendes misét. A mise alatt senkit sem bocsájtottak be.

Közben a Hofburg-kápolna háromemeletes oratoriumában már egész sereg főherceg és főhercegnő gyűlt össze. A jobboldali karzaton volt József főherceg Augusztia főhercegnővel. Erre a karzatra ment Károly Ferenc József főherceg és leült Augusztia főhercegnő mellé. Egy pillanatig némán nézett le a két koporsóra, majd Augusztia főhercegnő és József főherceg felé fordulva halkán ennyit mondott:

— Das ist sehrecklich! (Ez borzasztó!)

Ezzel két kezébe temette arcát és percekig úgy maradt.

Pár perc múlva megérkezett a kápolnába mély gyászba öltözve Ferenc Ferdinánd mostohaanyja, Mária Terézia főhercegnő leányával Mária Anunciátával. Ugyancsak a karzaton foglalt helyet Lipót Szalvátor főherceg Blanka főhercegnővel és három leányával.

Délelőtt kivitték a kápolnából a koszorukat és csak a gyermekek két koszorúját hagyták benn.

Tizenkét óráig szakadatlan sorban jött a tömeg.

Akik még nem voltak ott, akik még nem látták a ravatalt, akik még nem busuzhattak el azoktól, akiket a két koporsó rejteget: a trónörökös-pár gyermekei. Csak csak Arzstettenben fognak szüleikkel találkozni utoljára. Az életben legközelebb állottak hozzá és most Bécs utolsó polgára is előbb köszönhet el a ravatal előtt, mint ők, akiket egyedül hagytak és végleg elhagytak...

A beszentelés a Burg-kápolnában.

Bécs, július 3. Délután részt vett a király a Hofburg-kápolnájában az ünnepélyes beszentelésen. Egy órától kezdve a Burg belső udvarára a nagyközönséget nem bocsátották be. Katonaszág és burgzsandárok álltak el a Burg összes bejáratait. A külső burg-téren gyalogság és lovasság kordont képez. A Belső Burg-téren a Ferenc szobor mögött szintén katonaszág állott.

Három órakor kezdődött meg az idegen uralkodók külön követeknek és a meghívott vendégeknek a felvonulása.

A király és az uralkodóház tagjai, valamint Hohenberg hercegnő rokonai az oratoriumban ültek. A rendkívüli követek, valamint külföldi, katonai és haditengerészeti attasék elől, a templom hajójában helyezkedtek el, a többi vendégek és a hölgyek a kóruson kaptak helyet.

A király délután 4 órakor érkezett az udvari fogaton. Lassan az oltárig ment.

HOLLANDY, PAPP és VELITS

Telefon 956. sz.

műbutor-, portál- és épület-asztalosok
lakberendezési vállalata
Fűzesfa-telep 7. sz. Új vashíd mellett.

Gépek villanyerőre felszerelve. — Készítünk teljes lakberendezéseket, kávéház, vendéglő és egyéb üzletek teljes felszerelését, ugyancsak kapuzatok és épületmunkákat.

Teljes konyha- és előszoba-berendezéseket raktáron tartunk.

Tervekkel és rajzokkal
kivánatra díjtalanul szolgálunk.

Látszott rajta, hogy roppant megviselte a roppant csapás, de erősen tartotta magát.

A beszentelés után, amelyet Piffel dr. bitoros hercegi érsek végezett úgy a király, mint a temetésre megjelentek eltávoztak a templomból.

Szerbe lenes tüntetés készül Bécsben.

A tegnap éjszakai szerbellenes tüntetéssel még korántsem lohadt le az utca gyűlése Szerbiával szemben. Új és súlyosabb viharzásu tüntetésre készül ma egész Bécs. Péntek estére a történetek után nagy tüntetéseket várnak. A szerb követség állandóan őrizet alatt áll. A szerb követség hivatalnokai közül senki sem mer az utcán mutatkozni. Attól tartanak, hogy inzultálják őket. A rendőrség széleskörű intézkedéseket tett, a katonaságot készenlétebe helyezték, hogy amennyiben ma a tegnapinál is nagyobb mérvű tüntetések lesznek, minden szükséges intézkedést megténessenek.

Az albán események.

Berlin, július 3.

A Lokalanzeiger jelenti Tiranából, hogy ott a katolikus albánok ismert vezérét, Iza Boljetinacot meggyilkolták. Ezt a hírt azonban eddig még nem erősítették meg.

A szerbek Starovoban.

Durazzo, július 3.

A Neue Freie Presse külön tudósítójának távirata szerint hire jár, hogy a szerbek benyomultak az Oehrida-tó partján levő Starovoba. A politikai helyzet rendkívül zilált.

A szerbek Albániában.

Duzazzo, július 3.

Tiranából érkező jelentések szerint Oehrida felől szerb komitácók benyomultak Albánia területére s egyesültek a görög szerb zászlóaljakkal.

A választók összeírása.

Jul. 10-én kezdik meg működésüket az összeíró küldöttségek

A belügyminiszter leirata a választók összeírásáról már megérkezett a városhoz a rendelet.

Nagyvárad városánál már előzetesen megkezdtek a jövő évi választók névjegyzékének az előmunkálatait, amennyiben szavazókörikként összeírták az 1913. évi választókat, akik az új törvény értelmében bekerülnek első sorban a választók közé. Az új törvény ugyanis csak esőd, a politikai jogok felfüggesztése stb. esetekben zár ki egyeseket az eddigi választók közül.

Az összeíró küldöttségeknek tehát csak az új választók összeírása ad munkát. Dolguk azért bőségesen lesz az összeíró küldöttségeknek, mert az új választók felvételénél át kell vizsgálniuk az adókönyveket is.

Az összeíró küldöttségek a kijelölt helyeken teljesítik az összeírást, azonkívül meghatározott időkben kiszállnak a kerületbe. Ajánljuk azonban mindazoknak, akik felvételt nyújtanak magukat a választók közé, hogy ne várják a bizottság kiszállását, hanem az összeíró helyiségekben jelenjenek meg s ott vétessék fel magukat a névjegyzékbe, nehogy kimaradjanak a választók közül.

A polgármester helyettes az összeírásra vonatkozólag a következő hirdetményt bocsátotta ki:

HIRDETMÉNY.

Az 1913. évi XIV. t.-c. 4. fejezete, valamint az e tárgyban 109000-1914. B. M. sz. körendelet intézkedései alapján felhívom mindazokat, akik az 1913. évre érvényes országgyűlési képviselő választók névjegyzékébe felvéve nem voltak, de az 1913. évi XIV. t.-c. 1, 2, 3, 4, 5, 6 és 7. §-ai értel-

mében választói jogosultsággal bírnak, hogy az az alább megjelölt helyeken működő és jelenlegi lakásuk szerint illetékes összeíró küldöttségek előtt folyó évi július hó 10-től kezdődőleg az összeíró küldöttségek elnökei által megállapítandó napokon mindig délután 3 órától 6 óráig saját érdekében jelentkezzenek és választói jogosultságaikat bizonyító okmányaik felmutatása mellett kérelmezzék az országgyűlési képviselő választók 1915. évi április hó 1-től 1916. évi december hó 31-ig jogérvényes névjegyzékének alapját képező és ezen összeíró küldöttségek által egybeállítandó névjegyzék tervezetbe leendő felvételüket.

A város I. választókerületében

alkotott 5 szavazókerület szerint minden egyes szavazókerületben külön-külön összeíró küldöttség fog működni és pedig:

I. Szavazókerület összeíró küldöttségének működési helye a Szilágyi Dezső-utcai neológ izr. hitközség elemi iskolai helyisége. Az összeíró küldöttség elnöke dr. Medvigy Gábor, helyettes elnöke Fényes Manó, rendes tag Flegman Armin, póttag Papp Sándor.

II. Szavazókerület összeíró küldöttségének működési helyisége a Schlauch-téri fa- és fémipari szakiskola (Schlauch-tér 10). Az összeíró küldöttség elnöke dr. Thury Kálmán, helyettes elnöke dr. Frankó József, rendes tag Szücs Izsó, póttag Pogátsás Gy.

III. Szavazókerület összeíró küldöttségének működési helyisége Ritoók Zsigmond-utcai községi elemi fiúiskola. Az összeíró küldöttség elnöke Komlóssy József, helyettes elnöke dr. Demetrovics Elek, rendes tag dr. Kaczián Kálmán, póttag Bauda Géza.

IV. Szavazókerület összeíró küldöttségének működési helyisége a Széles-utcai községi elemi iskola. Az összeíró küldöttség elnöke Juricskay Barna, helyettes elnök dr. Davidovics Sándor, rendes tag Fröhlich György, póttag Abrahám Jakab.

V. Szavazókerület összeíró küldöttségének működési helyisége a Sánc-utcai községi elemi iskola. Az összeíró küldöttség elnöke Ullmann Sándor, helyettes elnöke Gábel Jakab, rendes tag Grósz Géza, póttag Magyar Ferenc.

A BIHARIK.

Írta: Lovassy Andor. Az Erdélyi Irodalmi Társaság kiadása.

Kolozsvárott, az Erdélyi Irodalmi Társaság kiadásában érdekes és nekünk bihariaknak mindenképpen kedves könyv jelent meg. Lovassy Andor, a mi Lovassyunk, visszaszállt az ő lelkével a régi jó táblabírák világába. És Biharország régi jó táblabíráinak idejéből rajzolt nekünk egy már-már feledésbe ment, de a hogy Lovassy könyvéből újra megismerjük, feledhetetlenül kedves képet. Hiába távozott tőlünk Lovassy Andor messzire. Biharország, a szülőföld kedves hangulata, az a magyar gondolatvilág, mely nekünk otthonos, csak visszacsalogatta az ő szívét hozzánk bihariakhoz. Kutatni kezdett emlékei közt, vagy talán nem is kutatót, csak egy-egy csendes, borongós estén visszaszállott a lelke közénk és végig álmodta azokat a kedves, jellemző történeteket, melyek Bihar megye kuriáit egy családdá fűzik össze.

Szomorú és vig történetek, tréfás hagyományok zsongtak a lelkében. Itt halotta azokat a mi rónáinkon, a mi hegyeink közt, jórészt végig élte ő maga. És jól esett tőlünk távol ezeket a történeteket újra végig élni, végig álmodozni. És a merengő poeta, a ki a hivatal négy fala közül is mindig ki tudott szállani az irodalom berkeibe, nem maradt néma merengő. Papirra vetette ezeket a történeteket, átszöve valamennyit az ő aranyos humorával, mélyen érző kedélyével. Így született meg „a Biharok” című kötet.

Kezünkbe vesszük a kötetet és nem tudjuk letenni.

Hozzánk szól belőle újra Lovassy Andor, Nagyvárad irodalmi életének büszksége. Hozzánk szól belőle azon a kedves közvetlen hangon, a hogy csak jó barát tud beszélni a jó baráttal, testvér a testvérral. Mert ezt a könyvet Lovassy Andor első sorban nekünk írta, bihariaknak. Csupa ismert család szerepel benne. Biharország törzsköcs családjai. Felkeresi őket Lovassy családi otthonukban, közéleti és országos szerepléseikben. Egy-egy jellemző képben egy-egy apró történetében egész korszakot tud mutatni a régi jó táblabírák idejéből, mikor kevesebb volt a gond, de több, sokkal több volt a jó kedély, melegebb volt a barátság, őszintebben kitarultak a lelkek egymás előtt. A mai korról ilyen bájos kis történeteket összeállítani nem lehetne; de a mai kornak nem is lesz Lovassy Andorja.

A történetek elsősorban nekünk szólanak, de amilyen művészettel azokat Lovassy megírja, az a mód az egész ország elé méltó. Ebben a könyvben Lovassy, mint az egész ország érdeklődésére joggal számot tartó író lép elénk, aki az eredetben talán csak helyi jelentőséggel bíró eseteket az író művészetével mindenki előtt érdekessé tudja tenni. Más ezekből a történetekből egy adoma gyűjteményt állított volna össze talán. Lovassy irodalmi jelentőségű munkát alkotott, melynek kapcsán Biharország speciális alakjait, hangulatait épp úgy beviszi az ország köztudatába, mint bevitte Mikszáth a felvidéket.

Itt látjuk a bihari gentryt a közélet

terén, a valamikor hétországra szóló mulatságokon, melyek bizony semmivel sem maradtak mögötte a híres bácskai dáridóknak. Jönnek sorba az apró családi esetek, az ősi kuriák kedves történetei, rég letűnt alakok elevenednek meg és ezekből a látzólag szétszórt mozaikdarabokból egy bübajos kedves kép alakul ki: a régi Bihar megye. Még a cselédek sem maradnak ki, a régi hűséges cselédek, akik együtt éreztek gazdájukkal minden bajukban és akiket meg is becsült, családtagként szeretett az a patriarkális családi kör.

Kezünkbe vesszük a könyvet és nem tudunk megválni tőle, míg végig nem olvassuk. Nemcsak a mélyen érző embert, nemcsak az eredeti pazar kedéllyel megáldott humoristát, nemcsak az önmagukban is kedves történeteket élvezzük, hanem élvezzük elsősorban azt a kiváló írói művészetet, azt a zamatos magyarságot, mely a könyv minden sorából felénk ragyog. Igazi gyönyörűséget szerzett Lovassy ezzel a könyvvel a magyar irodalom minden barátjának és büszkének vagyunk rá, hogy ezt az élvezetet a mi szűkebb patriarkánk megrajzolásával és éppen a mi Bihar megyénk fia szerezte. Szinte bizonyosra vesszük, hogy ez a könyv az első kiadásban hamarosan el fog fogyni, követni fogja a második kiadás és követni fogják Lovassyunk még többi, hasonló értékű, az igazi hamisítatlan magyar szellemet, igazi magyar stílust ebben a mai „nyugatosan” dadogó irodalmi zürzavarban megszólaltató még további kötetei is.

A város II. választókerületében alkotott 4 szavazókör szerint minden egyes szavazókörben külön-külön összeíró küldöttség fog működni és pedig:

I. Szavazókör összeíró küldöttségének működési helyisége a Mezey Mihály-utcai tűzoltólaktanya. Az összeíró küldöttség elnöke dr Várnay Ferenc, helyettes elnöke Leitner Márton, rendes tag Deutsch Ignác ruhakereskedő, póttag Erdélyi Bernát.

II. Szavazókör összeíró küldöttségének működési helyisége az Ór-utcai községi elemi iskola. Szavazókör összeíró küldöttség elnöke dr Adorján Armin, helyettes elnök Jelinek Géza, rendes tag Leitner László, póttag Rozsly István.

III. Szavazókör összeíró küldöttségének működési helyisége a Vitéz-utcai 40. sz. alatt fekvő állami elemi iskola. Az összeíró küldöttség elnöke Hofbauer Pál, helyettes elnök Diamandi József, rendes tag Lebovits Rudolf, póttag Czirják Zsigmond.

IV. Szavazókör összeíró küldöttségének működési helyisége a Kolozsvári-utcai várad-velencei közs. el. iskola. Az összeíró küldöttség elnöke dr Moskovits Miklós, helyettes elnöke Schwartz Antal, rendes tag Márkus János hegybíró, póttag Magyar Jenő számtiszt.

Minden egyes választójogosultsággal bíró egyénnek azon összeíró küldöttség előtt kell jelentkeznie, amelyhez jelenlegi lakása szerint tartozik.

Az összeíró küldöttség előtt kötelessége minden jelentkezőnek választói jogosultságát a törvényben előírt okmányokkal igazolni.

Az összeíró küldöttség eljárása nyilvános és az eljárás az elnökön kívül legalább 1 tagnak jelenléte szükséges.

A választói jogosultsággal bírók tájékozása szempontjából közlöm a törvénynek a választói jogosultságra vonatkozó rendelkezéseit.

A törvénynek intézkedéseiből folyólag felhívom a város polgárságát, hogy mindazok, akik választói jogosultsággal bírnak, saját érdekekben jelentkezzenek az összeíró küldöttségek előtt és kérelmezzék a választói névjegyzékbe leendő felvételüket, annál is inkább, mert ellenkező esetben felvételt nem fognak és szavazati jogukat nem gyakorolhatják.

Komlóssy,
polgármester h.

A szegedi mandátum. Szegedről jelentik: Gerliczy Ferenc báró halálával gazdátlaná lett Szeged első választókerületének a mandátuma. Ha Wekerle Sándor fellépne képviselőjelöltnek, a szegedi munkapárt is támogatná, de csak azzal a feltétellel, ha Wekerle belép a nemzeti munkapártba. Ez azonban valószínűtlen és így a munkapárt nem áll Wekerle mellé, sőt valószínűen nem is állít országos nevű jelöltet, hanem a nagyobb választási harcok elkerülése végett helyi jelöltnek óhajtja juttatni a mandátumot. Ez a helyi jelölt Rósa Izsó dr, a szegedi ügyvédi kamara elnöke lesz. A szegedi 48-as és függetlenségi párt valószínűen Becsey Károly dr. ügyvédet fogja jelölteni, aki már a koalíció idején képviselte a város második kerületét. Lázár György dr polgármester jelöltségét is emlegetik, ez

azonban valószínűtlen, mert a majdnem egy év óta betegeskedő polgármester nem megy bele egy választási küzdelembe. A munkapárton és a függetlenségi párton kívül Gerle

Inre dr személyében egy külön frakció is állít jelöltet. Gerle körül a kiscigádák tömörülnek.

A leleplezett összeesküvés.

A merénylő, mint szabadgondolkodó.

Szerajevóban hétfőn kihirdetett ostrom-állapot egészen megteremtette a rendet úgy, hogy a városban állandóan nyugalom van. Az utcákon csak éjszaka járnak katonai őrzékek tizenkettes csoportokban egy-egy rendőrtiszt vezetésével. Eddig dolguk nem igen akad, mindössze a gyanús embereket szőlítják fel igazolásra.

A szerb kereskedők nagyrésze már kinyitotta üzletét s a károkat igyekeznek helyrehozni, amiket a tömeg dühe okozott nekik. A rombolás rettenetes volt, rablást azonban sehol sem követtek el. Megtörtént, hogy egy szerb asszonynak az utcán a füléből tépték ki fülönfüggőjét, de nem vitték el, hanem szemeláttára pozdorjává zúzták.

Legszigorubb az ellenőrzés a pályaudvaron, ahol mintegy harminc rendőr, több rendőrtisztviselő és detektív van állandóan. Senkit sem bocsátanak be a pályaudvarra, mielőtt nem igazolja magát s utazása célját be nem jelenti.

A negyedik bomba.

Csütörtökön este két ügyes budapesti detektív megtalálta a negyedik bombát, melynek létezéséről Grabesnek, a harmadik merénylőnek vallomásából értesültek. Ezt a bombát Grabes a merénylet előtt rejtette el, Cznegorevics Gabro cipésznél, aki neki nagybátyja, ennek Patke-Ulice 6. számú házában lévő lakásán. A bombát akkor használták volna föl, ha Princip merénylete nem sikerül. Kádár Elemér és Bauer Pál, a belügyminisztériumtól kiküldött detektívek találták meg a bombát, a ház egyik félreeső helyének csatornájában.

Az öt merénylő.

A merényletben való bűnrészesség miatt Principen, Cabrinovicson és Grabesen kívül letartóztatták még Illic Daniló és Palavestra Jogó gimnáziumi tanulókat, akik a merénylet-alkalmával jelen voltak s fedezni akarták a gyilkos menekülését.

Princip Ilie édesanyjánál lakott, akit szintén letartóztattak. Megállapították, hogy Ilie és Palavestra be voltak avatva a merényletbe s abban részt is vettek. Letartóztatták még egy csomó embert, akiről az a gyanu merült fel, hogy bűntársai voltak a merénylőknek, így Gleinic Gyuró cukrászt.

Elfogták még a merénylők hozzátartozóit is és egyelőre fogságban tartják őket, mert minden valószínűség szerint valamennyinek része volt az összeesküvésben.

Vleinics az éjjel már beismerő vallomást tett.

Princip a börtönben.

A helyőrségi fogház egyik második emeleti zárkájába vasraverve őrzik Princip Gavrillot. Éjjel-nappal bilinesek között van. Mindkét lábán a bokán három ujjnyi széles vasbilincs van és ezt a vasperecet hosszú lánc köti össze. Ha Princip járni akar, akkor a láncot be kell akasztania a nadrágra erősített vaskampóra, de akkor is csak apró, alig husz centiméternyi lépéseket tehet.

Hetenkint csak egyszer, vasárnap kap a gyilkos húst és levest, hétköznap pedig meg kell elégednie kenyérrel és főzelékkel. A legutóbbi kihallgatásán Princip elmondta egész élete történetét. Az apja vasuti őr a dalmáciai Crachovóban. Már egész kis gyermek korában elkerült a szülői háztól. Belgrádba ment, ahol a jóeszű fiu egyike volt a legszorgalmasabb tanulóknak és mint általában a délszlávok, ő is nagyfokú intelligenciát árult el és már fiatal korában politizált.

Szerajevóból, mikor meleg lett a lába alatt a talaj ismét Belgrádba ment, ahol a beléje oltott gyűlölet a monarchia ellen még jobban kifejlődött benne és lassankint teljesen a nagyszerb propaganda híve lett. Hogy elvarátainak szívességet tegyen, lelőtte a trónörökösöt.

Princip ma már nem annyira makacs, mint volt a merénylet napján. Bántja, hogy társai cserben hagyták és most, hogy látja, milyen sors vár rá, nem gondol többé a mások dolgával. Arra a kérdésre, hogy megismételné-e még egyszer a merényletet, azt mondja a vizsgálóbírónak:

— Soha, már sajnálom is, hogy gyilkoltam, de akkor bolond voltam, azt hittem, hogy szolgálatot teszek ezzel Szerbiának. Most mindenki elhagyott. Erre gondolhattam volna!

A szabadgondolkodó merénylő.

A Vleinics cukrázdában osztotta szét Princip a bombák egy részét.

A Vleinics-cukrázda hátsó sötét részét frekventálta az ifjuság. Itt jött össze a „Szabad szerelem klubja”, a melyet csak a télen oszlatott fel a szerajevói rendőrség és tagjainak egy részét le is tartóztatta. A „Szabad szerelem klubjának” ifju gimnázisták, tanítóképezdei női és férfi növendékeik és realisták voltak a tagjai.

A „Szabad szerelem klubja” tehát megszűnt, de a Vleinics-cukrázda továbbra is hirhedt hely maradt és Princip bizonyára nem ok nélkül találkozott itt összeesküvő barátaival. A „Szabad szerelem klubja” kü-

Főraktár:

Nagy-Várad
Kosuth Lajos-u.
FEKETE SAS
épületben.

Turul-cipő

Elsőrangú, elegáns és jutányos.

Főraktár:

Nagy-Várad
Kosuth Lajos-u.
FEKETE SAS
épületben.

lönben is igen jellemző arra, hogy milyen erkölcsi felfogás és milyen pszichológiai momentumok uralkodnak a boszniai iskolákban. A testi és a szellemi élet anarchiája az ideálja ennek a fiatalságnak. Ebben a cukrászdában fordult meg a végzetes időben Csabrinovics is.

A szabadszerelem, a szabadgondolat elvezette a két gonosztevőt oda, hogy gyilkolni is szabad.

Merizzi haldoklik.

A helyőrségi kórházban ápolják Merizzi alezredest, Potiorek tartományi főnök szárnysegédjét, akit a felrobbant bomba a trónörökösét követő automobilban arcán életveszélyesen megsebesített. Merizzi sérüléséhez most merevgörcs, tetanusz járul. Tegnap már injekciókat is kapott, de az orvosok letettek minden reményről, hogy a szerencsétlen katonatisztet életben tarthassák. A merevgörcs egyre terjed, Merizzi tegnap óta eszméletlenül fekszik és környezete közvetlenül küszöbön állónak tartja a katasztrófát.

A központi választmány ülése.

Megalakítják az összeíró küldöttségeket. — Ma tesznek esküt a választmány tagjai.

Az új választói törvény végrehajtásán lázasan dolgoznak országsszerte. Kétségtelen, hogy ebben a nagy és fontos munkában nagy rész jut Biharvármegyének, mint az ország egyik legnagyobb vármegyéjének. Balogh János vármegyei főjegyző, mint az egész ügy referense derekasan látott neki, hogy az ide vonatkozó miniszteri rendeletet hajszálpontossággal és a lehető leggyorsabban hajtsák végre. Mióta a miniszteri rendelet, mely a végrehajtásra tartalmaz utasításokat, megérkezett, a vármegyeházán örökösen berreg a telefon s egymásután mennek ki a fontos hivatalos táviratok.

Egy-két nap alatt ugyanis oly sok munkát kellett elvégezni, hogy bizony ahoz teljes erő kellett. Ma már kész munkával kell beszámolni. Ma ugyanis a központi választmány tart ülést, mely a szavazók összeírását fogantató küldöttségeket alakítja meg.

Ilyen küldöttség a vármegyében 41 lesz. Erre vonatkozólag a főszolgabírák már meg is tették javaslataikat. A javaslatokat a választmányi ülés megtartásáig a hivatalos titok őrzi.

A választmányi ülés azért is érdekes lesz, mert ez a fontos bizottság, mely az új törvény alapján van már megválasztva, ma tartja első ülését. Az ülés előtt a választmány tagjai esküt tesznek.

Az ülésre az alispán helyett Keszthelyi Zoltán főjegyző a következő meghívót küldte szét:

Biharvármegye alispánjától.

7. kpv.
1914.

A központi választmány választmányi tagjának!

Felkérem a központi választmány tagjait, hogy a folyó évi július hó 4 én délelőtt 10 órakor a vármegye székháza kistermében tartandó ülésen megjelenni sziveskedjenek.

Ezuttal felkérem a központi választmány mindazon tagjait, kik az 1913-ik évi XIV. törvényeikk 30. §-ában előírt esküt ez ideig még le nem tették, hogy ezen az ülésen az eskületétele végett annyival is inkább jelenje-

nek meg, mert a törvény rendelkezése szerint az eskü letétele előtt működésüket meg nem kezdhetik.

A gyűlés tárgya leend az összeíró küldöttségek megalakítása.

Nagyvárad, 1914 június 30 án.

alispán helyett:
Keszthelyi Zoltán,
főjegyző.

Tekintettel arra, hogy ma délelőtt a székesegyházban requiem lesz, amelyen a vármegye tisztikara is megjelenik, a választmányi ülés csakis a gyászistentisztelet után fog kezdődni.

A városi könyvtár kulturmissziója.

Érdekes adatok.

A könyv megbecsülésének az a fellobbanása, mely szerte az országban a népkönyvtárak százait hozta létre, teremtette meg a városi könyvtárt is. Örömmel kell megállapítanunk, hogy a fellobbanó tűz nyomán kellemes s állandó melegség támadt: a kultúra terjedésének melege.

A könyvtár félévi forgalma jóval felül haladta a múlt évi forgalmat, ami a könyvtár örvendetes fejlődésének kétségbe vonhatatlan jele. Ez a forgalom a következő:

Január hó: 3845 látogató 4284 kötet kvtet olvasott.

Február hó: 3388 látogató 3700 kötet kvtet olvasott.

Március hó: 2892 látogató 3453 kötet kvtet olvasott.

Április hó: 1480 látogató 1736 kötet kvtet olvasott.

Május hó: 1169 látogató 1401 kötet kvtet olvasott.

Június hó: 1412 látogató 1613 kötet kvtet olvasott.

Összesen: 14186 látogató 15187 kötet könyvet olvasott.

S így egy-egy napra átlagosan 86 olvasó esik 82 kötetrel. Ma már arról is lehet beszélni, kikből áll a nyilvános könyvtár olvasó közönsége. Az olvasók 90 százalékát iparosok, kereskedők, tisztviselők és a tanuló ifjuság képviselik. A zömét az ifjuság képviseli, 6419 lélekszámmal 42 százalék arányban. A tanítók, tanárok, főiskolai hallgatók, magánzók, ügyvédek, újságírók teszik az olvasók kisebb részét. Az olvasott könyvek szokásos százalékos elosztódást mutatja, amelyen szokott az lenni városokban általában; vagyis az olvasott művek 56 százalékába (8728 kötet) szépirodalmi munka, 32 százaléka ismeretterjesztő mű (5936 kötet) és 12 százaléka 1523 folyóirat, hirlap.

A kikölesönzés még mindig szűk keretekben történik, aminek az az oka, hogy még nálunk sem alakultak ki a nyilvános könyvtártypusok, csakugy, mint Németországban. Itt is, nálunk is sokkal rövidebb még e könyvtárak multja, semhogy valamiféle egyetemes typus kialakulhatott volna. Az egyik helyen pl. van hirlapterem, a másodikban nincs a hamburgi könyvtár igazgatója egyenesen küzd a napilap olvasása ellen. A másik helyen ismét az olvasótermekre fekte tika főszlyt és merőben idegenkednek a kikölesönzéstől; egy másik városban meg csak a kikölesönzést forszírozzák. Egészen másképpen áll a dolog Angliában, ahol a nyilvános könyvtáraknak már nagy multuk és célszerű berendezésük is van.

Egy jól felszerelt angol könyvtárban legnagyobb forgalma van a hirlapteremeknek, amelyben nemesak az angol, hanem a külföldi napilapok és folyóiratok is megtalálhatók. Itt tájékozódnak az álláskereső, akiknek a dolgát megkönnyíti a könyvtár azzal, hogy az újságokból kivágja a hirdetésekét és azokat egy táblára közszemlére teszi ki

az előcsarnokba. Ugyanitt vannak a menetrendek, címtárak, lexikonok stb., amelyeket mindenki szabadon megnézhet, itt még felügyelet sincs, csak a kapus néz be néha. A hirlapteremben nincs ülőhely, tehát nem válhatnak azok melegező helyiségekké, a lapok az álló olvasó-asztalokhoz vannak erősítve kulccsal zárható szerkezettel. Ugyan így vannak a címtárak, lexikonok is.

Az angol könyvtárak másik része a kikölesönző helyiség, amely csak meghatározott órákban van nyitva. A könyvtár harmadik és főrésze az olvasóterem a dusan felszerelt kézikönyvtárakkal, amelyből tetésze szerint vehet bármely olvasó könyvet bejelentés nélkül. A könyvtár e három fő-részen kívül meglehet találni legtöbb helyen a gyermek-könyvtárakat is, amelyek szintén olvasóteremmel és kölesönző helyiséggel vannak berendezve. Minden könyvtár mellett van ezeken kívül muzeum és előadó terem.

Nálunk is ki fognak ezek a könyvtártypusok idővel alakulni, lassan, természetesen, ahogy a közönség rászokik az olvasásra és ránevelődik a jó könyv szeretetére. Idővel sok emberben megérlelődik az a gondolat, hogy hazájának és nemzetének tesz szolgálatot az, aki magán könyvtárát a közönség használatára engedi át, ahol nemesak az elkallódástól őrzi meg a könyveket, hanem évenként sokan mind több és nagyobb haszonnal forgatják is azt.

Megkezdtek az aratást.

Közepesnél jobb termés igérkezik.

Elmult Péter és Pál napja. A gazda azt tartja, hogy ilyenkor szakad meg a buza töve, ami azt jelenti, hogy érett a gabona s megkezdhetik az aratást. Az idén azt hittük, hogy az utóbbi hetek tulb esőzése miatt a gabona érési ideje meseze kitolódik, ami jelentékeny károkat okozott volna a gazdáknak.

Szerencsére ez nem következett be. A melegebb részében a vármegyének megérett a gabona és megkezdheték az aratást.

Tegnap már nagyon sok felé lehetett buzakeresztet látni. Ahol áll is a buza, a sárga ringó tenger szélén ott piroslik a marokszedő leány s menyecske kendője és ott csillog a kasza. Dől a rend s apad a buza-tenger és épül a kereszt.

Ezidőszerint ugyan még csak az alföldi r'szeken, a sárréti, szalontai, ujfalusi, derecskei, érmihályfalvi, székelyhidi, cséfalai járások területén és a margitai járás egy részén kezdték meg az aratást, de egy hét mulva már általános lesz a nagy munka.

Tudósítónk jelentései szerint a termés a közepesnél jobb valamivel, sok helyen meg határozottan bő termésre van kilátás. Az őszi vetés ugyan sokat szenvedett, de a hol ki kelt a mag, ott az eredmény jó. A földmívelésügyi miniszteri kirendeltség által nyújtott vetőmagból van az idén is a legszobbb termés. Értesüléseink szerint az idén, ahol rossz a termés, ott jórészt a gazdák az okai, mert gazdálkodásuk nem volt okszerű. Az a rendszer, melylyel most művelik a földet ugyanaz, amivel ezelőtt 100 és 500 évvel művelték. Ma már pedig sok mindent kell pótolni a földből elvont anyagért és még fokozni is kell a termő képességet. Sajnos, azt csak nagyon kevés helyen találjuk meg és jórészt ennek is köszönhető a gyenge termés.

A termés mennyisége és minősége után legfontosabb kérdés a gazdasági munkás viszonyok kérdése. Erre vonatkozólag eddig a lehető legjobb értesítéseket kaptuk a vármegyéből.

Sztrájkról, szerződés szegésről, vagy más veszedelmes fenyegető munkásmozgalmról egyáltalán semmi hír sincs. Ennek főként a mai munkás viszonyok az okai, de nagy része van a földművelésügyi miniszternek is, aki oly pompás óvintézkedéseket fogantatott már hónapokkal ezelőtt, hogy a gazdák, különösen a nagybirtokok tulajdonosai egy esetleges sztrájk alkalmával sem érezhetnék annak veszteségeit. Ma már ugyanis a miniszter intézkedései folytán, ha valahol sztrájk tör ki, holnap háromszor annyi munkást állíthatnak be a sztrájkolók helyett. Az idén azonban erre aligha lesz szükség. Eddig még csak a dal, kacagás hallszik, nem pedig az izgatók suttogása és a napsugár nem csendő szuronyon török meg, hanem a dolgos kasza csillogó acélján.

Eltemették a deszki kastély urát A király részvéte.

Gerliczy Ferenc utódja.

Impozáns temetése volt tegnap délután fél három órakor báró Gerliczy Ferenecnek. Az elhunyt bárót a deszki kastélyból temették s a temetésen a legszélesebb körű részvét nyilvánult meg a halott iránt.

Nemcsak a szegedi társadalom előkelő képviselői állották körül koporsóját, hanem ott volt a Ház kiküldöttje is.

A ravatalt esütörtökön délből állították fel a kastély tőszomszédságában levő deszki templom főoltára előtt. Az elhunyt bárót a máltai lovagrend diszruhájába öltöztették. A ravatalhoz délután 2-4 óra között valóságosan özönlött a deszki és környékbeli nép. A részvétáviratok tömegesen érkeztek az özvegyhez: Fejérváry Gizella bárónőhöz.

Őfelsége a király nevében Paar főhadsegéd küldött az özvegyhez részvétáviratot. A legmagasabb helyről érkezett távirat így hangzik:

— Ő felsége őszinte sajnálattal értesült méltóságod férje haláláról, kérem a bárónőt legfelsőbb helyről a legmelegebb részvétnyilatkozatot fogadni. A legmagasabb parancs folytán gróf Paar lovassági tábornok.

Részvétáviratot küldött még: József főherceg nevében gróf Szapáry József főudvarmester, Csernoch János dr., bibornok hercegprímás, Széchényi Miklós gróf nagyváradi és Glattfelder Gyula dr. csanádi püspökök, Tisza István gróf és neje, Kuen-Héderváry Károly gróf, Teleky Lászlóné grófnő, Kállay Albert titkos tanácsos, Nákó Sándor gróf, Radvánszky Antal báró, Cicatricis Lajos főispán és Szeged városa nevében Bokor Pál helyettes polgármestert stb.

A halottat a templom alatt levő új családi kriptában helyezték örök nyugalomra. A temetési szertartást Széchényi Miklós gróf nagyváradi püspök végezte. A sirnál Lippay György dr. főtitkár a szegedi Kath. Kőr nevében mondott bucsubeszédet.

Mint Szegedről jelentik, az ottani munkapárt tegnap már értekezletet is tartott, amelyen báró Gerliczy utódjává dr. Rózsa Józsefet jelölték képviselőnek. Dr. Rózsa az ügyvédi kamara kiváló elnöke, aki nagy népszerűségnek örvend.

Hazajött a primás.

A lengyel grófok megszerették Bura Karcsi hegedűjét.

A váradi cigányok közt mindig kivételes helyet foglalt el Bura Karcsi. Ő legfehérebb és a legkedvesebb cigány, akinek a szive, a neve összenőtt Váraddal, Váradnak különösen egy fényes darabjával, a Royal-kávéházzal.

Megirtuk, hogy a Hotel Bristol tulajdonosa kivitte Burát és zenekarát hat heti vendégszereplésre Varsóba. Az irigyelt vendégszereplésről tegnap jött haza Bura és bandája. Persze legelőször a Royalban ütöttek tanyát és vége-hossza nem volt a szép meséknek, amelyek az előkelő urakról, a sok pénzről, szép asszonyokról, olesó életről és sok minden másról szólt.

Az érdekes kirándulásról Bura Karcsi is elmondott egypár kedves dolgot.

— Mindjárt a bemutatkozásnál nagyon megnyertük a közönség tetszését. A varsói automobil kiállítás megnyitására mi játszottunk és a Rákóczi indulót játszottuk. Melikov herceg, hadtestparancsnok oda-jött hozzám, kezét fogott velem; gratulált. Kérdezte, hogy hova valók vagyunk? . . . Azt mondtam, hogy Budapestre. Szerettem volna Váradot mondani, de nem mertem. Így gondoltam mégis jobban fogja tudni, hogy melyik országból jöttünk . . . A felesége csak mosolygott ránk, de csak mesziről.

— Mindig nagyon megnéztek bennünket. De leginkább a cimbalmonk tűnt fel. Ezt a hangszert ők nem ismerik. Azt hitték, hogy valami furcsa zongora. Az öccsém Laci, minden este szólózott a cimbalmon, mert nagyon megszerették.

— Különösen a kozák tiszték szerettek velünk mulatni. A lengyel grófok sokszor sirtak, mikor magyar nótát játszottunk. Mi kedveskedni akartunk nekik és majd megjártuk. A lengyel himnuszt akartam játszani. Az első hangok után mint egy örült ugrik hozzám a tulajdonos és rámkialt:

— Az Istenért ne játssza ezt a himnuszt, mert a policáj azonnal bekiséri az egész zenekart.

Es soha sem tudtuk eljátszani a lengyel himnuszt. Aki ezt énekl, vagy játssza, azt az orosz rendőrség nyomban becsukja.

— Hívtak bennünket egy színházhoz két hónapra 120 rubelt kaptunk volna. De itthon szerződésünk van és nem maradhatunk ott.

Uri fehérnemű, «FOWNES»
keztyű, «Habig» kalap, eredeti ANGOL CIPŐ

egyedüli raktár
Róth M. Utódánál.

..HIREK..

Tájékoztató.

Julius 9. Városi közgyűlés délután 3 órakor.
Julius 10. Biharvármegye rendkívüli közgyűlése délelőtt 9 órakor.

Jul. 15. d. u. 6 órakor a Biharvármegyei Kaszinó közgyűlése.

Nem emeljük föl az előfizetési díjakat,

mint a legnagyobb fővárosi lapok példájára biztonnal egyes vidéki lapok is meg fogják tenni. Pedig mi is érezzük a nyomasztó gazdasági válságot, nekünk is vannak gondjaink, de ezekkel szemben bizalommal tekintünk Nagyvárad és Biharvármegye, általában az egész egyházmegye keresztény közönségére, mely megérti a

TISZÁNTÚL

nemes intencióit, mely velünk küzd a keresztény Magyarországért. Ezt a mi közönségünket megfelelő hirszolgálatlallatni, az eseményekről mindig híven és igazán tájékoztatni, a keresztény közönségnek keresztény szellemű, jó, modern lapot adni a kezébe: ez a mi állandó törekvésünk. A

TISZÁNTÚL

rendületlen kitartása a keresztény Magyarország tiszta zászlaja alatt meg is termette gyümölcseit: előfizetőinek száma folytonosan nő, egyre többen és többen látják be, hogy **keresztény ember csak keresztény lapot járathat.**

A közönség nagy érdeklődésének és hathatós támogatásának következménye azután, hogy a

TISZÁNTÚL

nagy terjedelmű, minden ízében modern, eleven lappá fejlődött, amely hirszolgálat tekintetében versenyképes, iránya, hangja előkelő, nem személyeskedik, de a keresztény Magyarország igazainak védelmében mindig harcra kész.

Az új félév kezdetén kérjük olvasóinkat, támogassák, terjesszék lapunkat. További fejlesztés a mi célunk; újévi ajándékul minden előfizetőnk megkapja a

TISZÁNTÚL

NAGY KÉPES NAPTÁRÁT,

mely maradandó értékű ajándék lesz minden keresztény család részére.

Füzdőre utazó előfizetőink részére készséggel küldjük utánuk a lapot, ha címüket levelezőlapon bejelentik a kiadó-hivatalnak.

A mi lapunk önzetlenül szolgálja az igazságot és azt a közönséget, mely csak az igazságot akarja olvasni lapjában. Éppen azért **mi nem emeljük fel az előfizetési díjakat**, csak egyet kérünk: fokozott buzgóságot a keresztény sajtó terjesztésének nemes ügyéért!

* A városi főügyész külföldön.

Dr. Thury László városi főügyész, iskolaszéki elnök tegnap megkezdte szabadságát, amelyet külföldön fog eltölteni.

* Meghalt a zenggi püspök.

Fiuméből jelentik: Vucsics Rókus megyéspüspök tegnap délután hat órakor Zengben meghalt. Vucsics már régóta cukorbeteg és érlelmeszedésben szenvedett.

x A legújabb **párisi kalap-ujdon-ságok** egyedül KOHN HELEN kalap-üzletében kaphatók. Nagy Sándor-utca (Weiszlovich-ház), ahol nagy választék áll a hölgyközönség rendelkezésére a legizlésebb és a legújabb divatu kalapokban igen olcsó árakban. A Szigligeti-színház művésznőinek kalapszállítója. Atalakításokat modellek után vállal.

x Női fehér vászon fél cipő amerikai forma bőr sarokkal gombos, fűzős, kivágott, spangnis 5 korona. szarvasbőr női fél cipő, finom női bőr fél cipők minden színben 5 korona. Szandál 20—25 számig 2 korona, 26—28-ig 2 K 60, 29—34-ig 3 K 20, 35—43 4 K. Férfi chevron amerikai cipő 10 K. Kalapok uri divat cikkek fehérneműek legolcsóbb beszerzési forrása FEKETE JENÓNÉL Szent János-utcán Kis Pipa vendéglő mellett. Telefon 13—70.

x **Kiadó lakások.** Szőlős-utca 12. szám alatt két szobás lakás a hozzá tartozó mellékhelyiségekkel azonnal kiadó. — Csí-tér 14. szám alatt két **üzlethelyiség** azonnal kiadó. — Kossuth-utca 2. szám alatt két **üzlethelyiség** azonnal kiadó. — Hattyu-utca 35. sz. alatt egy szobás lakás mellékhelyiségekkel együtt azonnal kiadó. — Irtekezhetni a Polgári Tak.-pénztár r.-t-nál, Kossuth-utca 6.

„The Roosevelt Schoe“
amerikai cipők
12.50 és 16.50 kizárólag

Reichard Dezső
cégnél

Rákóczi-ut Orsolya zárda
épületében kaphatók

Ifj. Voszka Ferencz
és Társa cipész mesterek
Szilágyi Dezső-utca 6. szám.
! Mértékszerinti megrende-
lések a legpontosabban. !
Kath. Kör tagoknak
előírt engedménnyel.

A legszebb
kézimunkák
Tátray cégnél

Rákóczi-ut 4. Telefon 783.

Fogak és fogsorok úgy kaucsukba
mint aranyba foglaltva szájpadlás
nélkül, továbbá arany koronákat,
csupfogakat, hidmunkákat fog és
gyökér húzás és tartós fogtömé-
seket készít

Engel Dezső,

vizsgázott fogtechnikus.

N.-Varad, Bémer-tér (Emke Kávéház felett.)

IRODALOM

Magyar Kultura. Táradalmi és tudományos szemle. (Megjelen havonként kétszer: 5 én és 20-án. Évi ára 12 korona. Budapest, VIII., Horánszky-u. 20. sz.) — újabb száma most jelent meg a következő gazdag és változatos tartalommal:

Tanulmányok: Szabadkőművesek zsászlóbontása. Burján Károly. — A kultura a büntetőjog világában. Dr Angyal Pál. — Braun Károly emlékezete. Velics László S. J. Tárcá: A negyedik szegény Bazin. Pajzs és kard: Pornográfia a pályaudvarokon. B. K. — Hégesippe Simon . . . tt. — A Vigben . . . n. j. — Nem mi hozzuk . . . tt. Szemlék és kritikák: Regényirodalmunk. Nagy Péter. — M. Etlinger: Der Streit um die rechnenden Pferde. Dr Czako Ambró. — Dr Schütz Antal: Az Istenbizonyítás logikája. Dr Horváth Sándor. O. P. — J. de la Vaissière S. J.: Éléments de psychologie experimentale. Mester János S. J. — Finta Sándor és Kárpáti Endre: Szegény Napok Futása. Lám Frigyes. — G. L. Strachey: A francia irodalom főirányai. Dr Alszegey Zsolt. — Henry Bordeaux: La nouvelle croisade des enfants. Dr Bozóky Géza. — Színház: Az Operaház utolsó hónapja. D. C. Napló: Levél Japánból. Gróf Vay Péter. — Csak akadnának követőd! tt. — Fehér mozi. tt.

TÁVIRATOK

Vilmos császár kondoleál.

Bécs, július 3.

(Saját tud.) Vilmos császár ma kondoleáló táviratot küldött flottája nevében Hans Antal tengernagynak. A császár mélységes fájdalmát tolmácsolja a távirat, amit flottája fedelmi tengernagyanak, Ferencz Ferdinándnak halála fölött érez. Ma délben az összes német hajók gyászsortüzet adnak.

Elmaradnak a nagygyakorlatok

Budapest, július 3.

Az idén Szombathely környékére tervezett nagygyakorlatok, amelyen jelen lett volna Ferenc Ferdinánd és a német császár, is a gyászeset miatt elmaradnak.

Egyre nőnek a szerb összeesküvés méretei.

Szerajevó, július 3.

Egyik igen tekintélyes budapesti lap munkatársa előtt egy boszniai vezető egyéniség rendkívül szenzációs nyilatkozatot tett. Eszerint az összeesküvésben benne van Jankovics hadtestparancsnok, aki a Narodna Obrana nevű szerb egyesület elnöke. Ez az egyesület 5 millió koronát kap évente a szerb kormánytól fegyverre és bombára. Jankovics neve különben is már diszkreditált név. Az ő arzenáljából kerültek ki a bombák. Az előkelő politikai szerint menesztetni kell Pasi-

csot, mert ő az uralkodóház és a nagy délszláv álmom reménye. És le kell sürgősen törni az irridenta mozgalmat, mert rövidesen lángba borul a Balkán.

Regénycsarnok.

Modern Bar Kochba.

— Regény. —

Irta: Cseres Andor. 36.

A felesége egész héten át mintegy önkívületben tett-vett, maga sem tudta, hogy mit miért, pillanatra nem, addig a napig, míg Salamonja megnyilatkozni fog, elfeledte a vezértérfi iránt érzett nagy szerelmét és a férje nem ismert, de gyásztított szellemi felsőbbisége alá került, sarokra nyílt szemekkel bámulta őt, bámulta mikor hazulról eltávozott, meg mikor visszatért, távollétében róla gondolkodott.

Beteljesedett!

Beteljesedett az, amit a világ legnagyobb bölesésze mondott lélekemelő magasztos ki-töréssel:

— Van-e nagyság, ami olyan magasztos lehetne, mint a tudás — a megnyilatkozás előtt!

Tehát eljött a nagy, a várva-várt nap.

A szabad gondolkodók és a nem szabad gondolkodók, férfi és női közönség, rabbik és lelkészek, tudós tanárok és ügyvédek, de leginkább asszonyok és leányok megtöltötték Bomlód város nagy házának dísztermét, visszafojtott lélekzettel, remegő vágyakozással, merev tekintettel néztek az ajtó felé, ahonnan ő, a nagy, a fenséges, eljövendő, bejövendő volt.

Megjelent!

Magas, karesu alakja, méla tekintete, mély tudást sejtő arca meglepő hatással volt mindenre, felzúgott az éljen és a taps, minden szem rajta pihent, rá simult, oda tapadt nagy, széles, redőtlen homlokára.

Es ő, dr Bruzza Salamon fellépett az emelvényre, amíg fellépett e három lépcsőn, fejét lehajtva tartotta és amikor megállott az asztal mellett, széttekintett, igen, felsemelt fejjel, hosszúra nyúlt nyakkal, izzó szemmel nézett körül és szeme üszkeit oda szórta a villogó, szikrázó szemekbe, mintha mondani akarta volna:

— Én vagyok!

Neje, a szép aszkó, félig nyitott szájjal lihegő, sarokra nyíló szemü asszonyka, szemben ült vele és ő érezte, hogy csak szinpadikakas, nem Bar Kochba, a modern Bar Kochba, a csillag fia nyilatkozik meg ajkairól, nem villogó karddal kezében, hanem az ész és tudás villogó sugaraival, a fény özőnével fogja elkápráztatni vágyakozó hallgatóit.

(Folyt. köv.)

SZERKESZTŐI
PÓSTÁZÁS:

Érdeklődő. Igaza van. Azt az éretlen firka, hogy a jezsuiták tiltották meg a trónörökös gyermekeinek részvételét a temetésnél, egy szóval lehet elintézni: hülyeség. Az ilyesmire nem cáfolat, hanem abszolut hülyeség címén a gondnokság alá helyezési eljárás megindítása szükséges

A szerkesztésért felelős:

Dr KRÜGER ALADÁR.

Értesítés.

Rákóczi-ut 7. szám alatti helyiségben levő kötött és szövött

áruraktár teljes eladása

m. hó 22-én hétfőn reggel 8 órakor megkezdődött.

egy divat raktár vétele folytan eddig még nem létezett

olcsó árak

mellett eladásra kerülnek különféle gypju és mosó kelmék, himzett batisztok, blousok, pongyolák, női és férfi fehérművek, vásznak, zsebkendők, harisnyák, napernyők, fürdőköpeny és ruhák, pipere cikkek, nyakendők, kalapok stb.

Az eladás naponta 8-12-ig. 2-8-ig.

Viszonteladók csak reggel 9 óráig vásárolhatnak.

MEGNYILT! MEGNYILT!

Az új csipke, himzés, harisnya áruház

Rákóczi-ut 5. szám.

Mielőtt szükségleteit beszerezné, győződjön meg róla, mert ilyen olcsón még nem vásárolt. Különböző újdonságok naponta érkeznek minden cikkben.

Tisztelettel

Friedmann Jenő

MEGNYILT! MEGNYILT!

Csépléshez,



gőzekéhez és

mindennemű IPARI célokra leggazdaságosabb elsőrendű

SZENEBEN

előnyös ajánlattal szolgál azonnali és későbbi szállításokra

Ujvári József szénnagykereskedő

Nagyvárad, Színház-utca 4.
Interurban telefon-szám 431.

Be lépési felhívás

Filléres Tak.- és Segélyszövetkezet 12-ik évtársulatába.

A Leszámitoló és Jelzálogbank Rt. kebelében működő

FILLERES TAKARÉK ÉS SEGÉLYSZÖVETKEZET

1914 máj. 1-én új évtársulatot nyitott

Egy üzletrésznek alapját az évtársulat tartama alatt — 3 éven át — hetenkint kötelezőleg fizetendő 20 fillér képezi s kiki tetszése szerinti számban jellemezhet üzletrészeket.

A szövetkezet célja az, hogy egyrészt a tagok részére kisebb szerű hetenkint ismétlődő betétek által a vagyonyüjtést lehetővé tegye, másrészt, hogy ugyanezen tagok betétek arányában olcsó kamatláb mellett kölcsönöket kaphasson.

A beiratások a LESZÁMITOLÓ ÉS JELZÁLOGBANK helyiségében (Bémer-tér, Léway-palota) eszközölhetők, a befizetések ugyanott lesznek teljesíthetők.

A vidéki beiratkozók a heti befizetéseket a postatakarékpénztár utján portómentesen teljesíthetik.

A beiratkozásnál üzletrészenként 10 fillér beiratási díj fizetendő.

Egy heti befizetéssel már a mai naptól fogva minden beiratkozó megkapja a nevére kiállított könyvecskét.

Nagyvárad, 1914. április hó.

Filléres Takarékos és Segélyszövetkezet

NAGYVÁRADI KERESKEDELMI CSARNOK.

A nagyváradai felső kereskedelmi iskola, amelynek érettségi bizonyítványa egy éves önkéntes katonai szolgálatra jogosít s amelynek eddig 1124 végzett növendéke elsőrendű kereskedői, gyári és pénzügyi cégeknél, postai, távíró, pénzügyi, törvényhatósági és egyéb közhivatalokban nyertek alkalmazást,

1914. évi szeptember 1-én nyitja meg 27. évfolyamát.

Iskolánkat az 1913—1914. évben 256 rendes és 41 magántanuló látogatta, köztük 54 biharmegyei és 74 más törvényhatóságbeli, akik iskolánk igazgatója, dr. Kovács S. János ur által ajánlott uri családoknál nyertek teljes ellátást, sőt némely háznál szakoktatást is.

Az 1914—1915-ik évre a szabályszerű beiratások a következő sorrendben történnek:

1. Folyó évi június hó 29-én, 30-án, jul. 1-én, 2-án és 3-án az alsó osztályba csak a nagyváradai és biharmegyei illetőségű tanulók iratkozhatnak be. Előjegyzések nem fogadtatnak el, kivéve azokat, akik igazolják, hogy a honvédelmi akadémiára való felvételre jelentkeztek. Az alsó osztályba oly tanulók, akik a középiskolák IV. osztályában javítóvizsgálatra utasítottak, iskolánkban egyáltalában nem vétetnek fel. Ugyanezen folyó évi jun. 29-én, 30-án, jul. 1-én, 2-án és 3-án a középső és felső osztályokba csak azon tanulók vétetnek fel, akik a mi iskolánkban az alsó, illetőleg a középső osztályokat jó sikerrel végezték.

2. Folyó évi július 4-én és 5-én az alsó és középső osztályba nem nagyváradai vagy biharmegyei tanulók vétetnek fel, de csak azon esetben, ha a helybeli és biharmegyei illetőségűek, illetve a mi iskolánkban végzett tanulók által a szabályszerű létszám betöltve nem lenne.

3. Idegen tanintézetből iskolánk felső osztályába csak jeles vagy jó rendű tanulók vétetnek fel.

Figyelmeztetnek a helybeli és biharmegyei, valamint a mi iskolánkban alsó, illetőleg középső osztályokat végzett növendékek, hogy f. évi július 3-ig bezárólag saját érdekükben okvetlenül beiratkozzanak, nehogy aztán feleendő idegenek által a szabályszerű létszám betöltvén, kénytelenek legyenek más tanintézetet felkeresni.

Minden egyéb tudnivalóról „Tájékoztató”-nk ad bő felvilágosítást, amelyet levelezőlapokon nyilvánított kívánságra az igazgató (lakik iskola-épület, Deák Ferenc-utca 3.) azonnal megküld.

Nagyvárad, 1914. június hóban.

Reismann Mór,
kir. tanácsos,
a fenntartó testület elnöke.

Dr. Hoványi Géza,
országgyűlési képviselő,
iskolabizottsági elnök.

Ha nincs megelekedve szabójával mert drága vagy rosszul szab vagy nem pontos, szóval bármi okból. Keresse fel **DARABONT GY. és T. RSA** uriszabó céget Szilágyi Dezső-u. 6. (Sonnenfeld-palota) és meglepi önt az ottani szolid, olcsó, kifogástalan kiszolgálás. Alkalmi és gyászruhák 24 óra alatt. Vidékről egy beküldött öltönyről újat készítenek. Valódi angol szövetek.

Helyi és vidéki telefon 980.

A Nagyváradi sör jó és olcsó!

Hasonlítsa össze más sörökkel és **birálja meg**

előítélet nélkül

meg fog győződni arról, hogy

szükségtelen más sört drágábban vásárolnia

Telefon: gyár 439. sz., városi iroda 471. szám.

Ertesítjük t. feleinket, valamint a t. közönséget, hogy a

Bécsi biztosító társaság

biharmegyei főügynökségét átvettük és a biztosító irodát helyiségünkben (Rimanóczy-utca 6. sz.) rendeztük be, hol mindennemű biztosítás u. m.

tűz, jég, betörés, üvegtörés, szállítmány és életbiztosítás

a legelőnyösebb feltételek mellett köthető. Ugyancsak átvettük a

Providentia biztosító társaság

főügynökségét is, melynek minden ágazatát u. m.

baleset, automobil és géptörés elleni és szavatossági biztosításokat

kultiválni fogjuk.

A t. érdeklődő feleknek minden felvilágosítással készséggel szolgálunk (Telefon: 840. szám.)

Nagyvárad Kereskedelmi és Forgalmi bank részvénytársaság.

Műszaki harisnyakötőde
Nagyvárad, Nagy Sándor-u. 2.
(Ausländer férfiszabócég után.)

KÉSZIT új férfi fuszalikeket, női harisnyákat a legdivatosabban, igen tartós kivitelben és olcsó árban. Elvállal fejeléseket s javításokat, valamint aszur- és muslin-harisnyákat, kivágott cipőkhöz a legmegbízhatóbban készíti. Egy próbarendelés meggyőz mindenkit a harisnyák jóságáról. Az üzlet 14 év óta áll fenn. Sok pénzt megtakarít ha harisnyáit

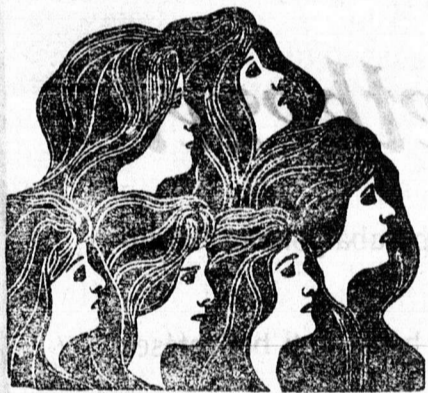
Lippner Marknal szerzi be

Szőlőmoly ellen az egyedüli biztos szer a **BAGOL.**

Kapható:

KONDOR DEZSŐ
cementkereskedőnél,
Nagyvárad Nagypiac-tér 1. sz.
(Füchsl-palota.)

Hirdetések
felvételnek a kiadóhivatalban



JOHANN MARIA FARINA

GEGENÜBER DEM RUDOLFSPLATZ.

Ezen cég kiváló gyártmányai az egyedül valódi kölniviz, kölniviz-szappan és puder minden jobb drogueriában, illatszert és gyógytárban kapható.

Ügyeljünk a pontos címre **JOHANN MARIA FARINA** Gegenüber dem Rudolfsplatz.

Minden hasonlónevű utánzatot utasítsunk vissza.

Főraktár Nagyváradon:

Farkas István drog. Rákóczi-ut

Darvas István Ujvárosi drog. (Sas pasage.)

Magyarországi képviselő: Holzer Emil Zoltán, Budapest, VIII.

Szent László (Püspök) Gyógyfürdő

Nyári gyógyhely Nagyvárad mellett

Európai hírű 41° C. meleg természetes hévvíz.

Javalva van, az ürületek és izmok csuzos bántalmainál, idült és különösen savas izületi loboknál, csonttörések és visszamaradt vastagodásoknál, idegbajoknál, melyek rheumatikus alapon keletkeztek, vesekövek eseteiben, májbajoknál, végre női bajoknál. Állandó fürdő orvos. Különböző igények szerint berendezett nagyszámu szobák árai K 1-60-tól K 8-ig váltakoznak. Gyógyterem hirdapokkal, zongora, könyvtár és tekeasztal. Terraszok szép

Kényelmes vasuti összeköttetés.

kilátással. Sétahelyek a fürdőtelepen és a mellette elterülő őserdőben és fenyvesben. Az erdőben jó tekepálya és lawn-tennis. Tükör- és kádfürdőkön kívül mórfürdők is vannak rendszeresítve. Modern uszoda uszás tanítással és homokkurával. Legszenb kiránduló hely. Elsőrendű zene. Kitünő konyha. Villanyvilágítás. Telefon. Interurbán.

Dancs István.

Prospektust kívánatra küld a bérlőség.

Egész nyáron Kakuczi János hírneves erdélyi zenekara hangversenyez.

A Katholikus Népszövetség nagyváradai szervezete.

CÉL: a keresztény polgárok tömörítése minden romboló áramlattal szemben; a vallásos és hazafias érzés istápolása, a keresztény közönség közt az összetartás fokozása.

JELSZÓ: a szeretet egyesít, az egység erőt ad.

Tagsági díj egy évre 1 korona, melynek fejében a tag megkapja a havi füzeteket, naptárt ingyen jogi tanácsadásra tarthat igényt s részt vehet a Népszövetség ünnepélyein és értekezletein.

Katholikus Népszövetségi Otthon.

A Katholikus Népszövetség nagyváradai szervezetének tagjai részére alakult társas kör. **Tagsági díj egész évre négy kor.** Helyisége a Katholikus Kör épületében, Szilágyi Dezső-utca 5. szám alatt van.

A Katholikus Népszövetség jogvédő irodája

A népszövetségi tagoknak ingyen ad jogi tanácsot minden közigazgatási, peres, perenkívüli, telekkönyvi, adóügyben stb.

Hivatalos órák: minden pénteken délután 6-tól fél 8-ig.

Hivatalos helyiség: a Katholikus Népszövetségi Otthon könyvtári helyisége.

Népszövetségi Hitelszövetkezet

Célja a népszövetségi tagok takarékoságát előmozdítani és tagjait az alapszabályokban körülírt határok közt segíteni. Jelzálogi kölcsön ad. Elfogad betéteket.

Heti 20 filléres befizetések mellett működik.

Hivatalos helyisége a Katholikus Népszövetségi Otthon helyiségében van, a hol a heti befizetések minden héten hétfőn és csütörtökön d. u. 2—5 óra közt eszközöltnék.

A Katholikus Népszövetség biztosító osztálya.

Előnyös feltételek mellett elfogad **életbiztosításokat** tőkére vagy életjáradékra, halál vagy elérés esetére. Eivállal továbbá

leánykiházasítási és fiúellátási biztosításokat is.

Elfogad biztosításokat:

tűz, villámcsapás, légszesz- és kazánrobbanás által okozható károk ellen.

Törés által okozható károk ellen, **szállítmányi** károk ellen, betöréses **lopás-, jég-, baleset-, szavatossági** károk ellen.

Óvadékbiztosításokat, sikkasztás elleni, valamint **állatbiztosításokat,** végül úti-podgyászbiztosítást.

Általában foglalkozik a **biztosítás minden ágazatával,** a lehető legolcsóbb feltételek mellett.

Részletes felvilágosítással a csoportvezetők, illetve a biztosító osztály szolgálnak.

Hivatalos helyisége a Katholikus Népszövetségi Otthonban van. **Hivatalos órák** hétköznapokon d. u. 3—6 óráig.